

EUROPOS VADOVŲ TARYBA

**Briuselis, 2011 m. balandžio 20 d. (29.04)
(OR. en)**

**EUCO 10/1/11
REV 1**

**CO EUR 6
CONCL 3**

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Delegacijoms

Dalykas: **EUROPOS VADOVŲ TARYBA
2011 M. KOVO 24–25 D.**

IŠVADOS

Delegacijoms pridedama patikslinta Europos Vadovų Tarybos (2011 m. kovo 24–25 d.) išvadų redakcija.

Reiškiame gilią užuojautą dėl didelio žuvusiųjų skaičiaus Japonijoje ir solidarumą su Japonijos gyventojais ir Vyriausybe. ES piliečiai mintimis yra su tūkstančiais artimųjų netekusių šeimų ir šimtais tūkstančių žmonių, kurie dabar turi atkurti savo gyvenimą ir bendruomenę. Gerai vertiname skubius ir ryžtingus veiksmus, kurių ėmėsi Japonijos valdžios institucijos. Prisimindami tvirtą draugystę ir glaudžius politinius bei ekonominius ryšius, kurie sieja ES su Japonija, esame pasiryžę remti Japonijos pastangas įveikti ją ištikusius sunkumus.

o
o o

Pastaraisiais mėnesiais Europa išgyveno sunkią finansų krizę. Ekonomika Europoje šiuo metu atsigauna, tačiau pavojų išlieka, ir mes privalome toliau ryžtingai veikti. Šiandien priėmėme išsamų priemonių rinkinį, kuriuo turėtų būti sudarytos sąlygos įveikti finansų krizę ir toliau laikytis tvaraus ekonomikos augimo krypties. Šiuo rinkiniu bus sustiprinta Europos Sąjungos ekonominė valdysena ir užtikrintas visos euro zonos ilgalaikis stabilumas. Be to, susitarėme dėl tvirtų ekonomikos augimą skatinančių veiksnių ES lygiu stiprinant bendrąją rinką, mažinant bendrą reglamentavimo našumą ir skatinant prekybą su trečiosiomis šalimis.

Aptarėme sudėtingą padėtį Libijoje; pareiškėme, kad esame patenkinti priimta JT ST rezoliucija 1973, ir pabrėžėme, kad esame pasiryžę prisidėti prie jos įgyvendinimo. Pietinių kaimyninių šalių klausimu pakartojome, kad esame pasiryžę plėtoti naują partnerystę su šiuo regionu, ir paragino skubiai įgyvendinti 2011 m. kovo 11 d. nustatytas gaires; susitarėme dėl pirmų konkrečių žingsnių pietinėms kaimyninėms šalims trumpuoju laikotarpiu remti. Galiausiai, aptarėme tai, ko turėtume pasimokyti iš įvykių Japonijoje, visų pirma branduolinės saugos klausimu.

o
o o

I. EKONOMINĖ POLITIKA

1. Šiandien Europos Vadovų Taryba priėmė išsamų priemonių rinkinį, kad būtų reaguojama į krizę, išsaugotas finansinis stabilumas ir sukurtas pagrindas pažangiam, tvariam, socialine įtrauktimi grindžiamam ir su darbo vietų kūrimu susijusiam ekonomikos augimui.
Tai sustiprins euro zonos ir Europos Sąjungos ekonominę valdyseną bei konkurencingumą.

Europos semestro įgyvendinimas. Strategija „Europa 2020“, fiskalinis konsolidavimas ir struktūrinės reformos

2. Atsižvelgdama į naują Europos semestro sistemą, Europos Vadovų Taryba patvirtino fiskalinio konsolidavimo ir struktūrinių reformų prioritetus¹. Ji pabrėžė, kad pirmenybę reikia teikti patikimų biudžetų atkūrimui ir fiskaliniam tvarumui, nedarbo mažinimui reformuojant darbo rinką ir naujoms ekonomikos augimą intensyvinančioms pastangoms. Visos valstybės narės šiuos prioritetus įgyvendins konkrečiomis priemonėmis, kurias įtrauks į savo stabilumo ar konvergencijos programas ir į nacionalines reformų programas. Todėl Komisija tinkamu laiku pateiks pasiūlymus dėl nuomonių dėl konkrečių šalių ir joms skirtų rekomendacijų, kad jos būtų patvirtintos iki birželio mėn. įvyksiančio Europos Vadovų Tarybos susitikimo.
3. Visų pirma valstybės narės pateiks daugiamečius konsolidavimo planus, apimančius konkrečius tikslus deficito, pajamų ir išlaidų srityse, strategiją šiems tikslams pasiekti ir planų įgyvendinimo tvarkaraštį. 2012 m. fiskaline politika turėtų būti siekiama atkurti pasitikėjimą grįžtant prie tvaraus skolinimosi tendencijų ir užtikrinant, kad deficitas būtų sumažintas iki mažiau kaip 3 proc. BVP per laikotarpį, dėl kurio susitars Taryba. Kad tai būtų pasiekta, daugeliu atvejų reikės kasmet atlikti struktūrinį koregavimą, kuris gerokai viršys 0,5 proc. BVP. Valstybėse narėse, kuriose struktūrinis deficitas yra ypač didelis arba kuriose valstybės skola yra labai didelė ar sparčiai didėja, konsolidavimo pastangas reikėtų telkti pradiniam etape.

¹ Pagal 2011 m. vasario 15 d. ir kovo 7 d. Tarybos išvadas ir atsižvelgiant į Komisijos metinę augimo apžvalgą. Taip pat žr. 2011 m. kovo 16 d. pirmininkaujančios valstybės narės suvestinę ataskaitą.

4. Fiskalinio konsolidavimo pastangas turi papildyti augimą skatinančios struktūrinės reformos. Todėl valstybės narės pabrėžia savo įsipareigojimą įgyvendinti strategiją „Europa 2020“. Visų pirma jos įgyvendins priemones siekdamos:
- didinti darbo patrauklumą;
 - padėti bedarbiams grįžti į darbą;
 - kovoti su skurdu ir skatinti socialinę įtrauktį;
 - investuoti į švietimą ir mokymą;
 - užtikrinti darbo rinkos užimtumo garantijų ir lankstumo pusiausvyrą;
 - reformuoti pensijų sistemas;
 - pritraukti privatųjį kapitalą ekonomikos augimui finansuoti;
 - skatinti mokslinius tyrimus ir inovacijas
 - ir užtikrinti ekonomiškai racionalią prieigą prie energijos šaltinių bei aktyviau vykdyti energijos vartojimo efektyvumo politiką.
5. Valstybės narės nustatys pagrindines priemones, būtinas siekiant strategijos „Europa 2020“ pagrindinių tikslų, dėl kurių susitarta 2010 m. birželio mėn. Jos taip pat pristatys politikos priemones, skirtas kenksmingam ir nuolatiniam makroekonominiam disbalansui ištaisyti bei konkurencingumui stiprinti.
6. Vykdam šią politiką ir siekiant užtikrinti visuotinę atsakomybę, bus glaudžiai bendradarbiaujama su Europos Parlamentu, kitomis ES institucijomis ir patariamaisiais organais (Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu, Regionų komitetu), visapusiškai dalyvaujant nacionaliniams parlamentams, socialiniams partneriams, regionams ir kitiems suinteresuotiesiems subjektams.

7. Bendrajai rinkai tenka svarbus vaidmuo siekiant ekonomikos augimo ir užimtumo bei skatinant konkurencingumą. Europos Vadovų Taryba palankiai vertina Komisijos ketinimą pateikti Bendrosios rinkos aktą ir prašo Europos Parlamento bei Tarybos iki 2012 m. pabaigos priimti pirmąjį prioritetinių priemonių rinkinį siekiant bendrajai rinkai suteikti naują impulsą. Ypač daug dėmesio reikėtų skirti priemonėms, kuriomis užtikrinamas ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas ir kurios piliečiams bei įmonėms duoda apčiuopiamų rezultatų. Taip pat reikėtų akcentuoti bendrosios skaitmeninės rinkos sukūrimą. Europos ir nacionaliniu lygiais reikėtų sumažinti bendrą reguliavimo našta, ypač tenkančią MVĮ. Iki vasaros Komisija pateiks ataskaitą šiuo klausimu. Europos Vadovų Taryba taip pat palankiai įvertino Komisijos ketinimą pasiūlyti būdų, kaip mikroįmonėms netaikyti tam tikrų būsimų reglamentų. Remdamasi Komisijos komunikatu „Geriau veikiančios bendrosios paslaugų rinkos kūrimas“, Europos Vadovų Taryba ragina valstybes nares visapusiškai įgyvendinti Paslaugų direktyvą, o Komisiją ir valstybes nares ragina prireikus imtis tolesnių veiksmų siekiant stiprinti paslaugų vidaus rinką.
8. Bendrosios rinkos išorės aspektas yra taip pat svarbus, o daugiausia dėmesio turėtų būti skirta laisvos, sąžiningos ir atviros prekybos skatinimui, daug dėmesio skiriant tam, kad 2011 m. būtų užbaigtas PPO Dohos vystymosi derybų raundas ir sudaryti laisvosios prekybos susitarimai, laikantis 2010 m. rugsėjo 16 d. Europos Vadovų Tarybos išvadų. Vadovaujantis Komisijos pateikta ataskaita, kurioje išdėstyti prekybos trečiosiose šalyse kliūčių šalinimo veiksmų prioritetai, reikėtų kuo greičiau daryti pažangą.

Valdysenos stiprinimas

9. Šešių pasiūlymų dėl įstatymo galią turinčių aktų ekonomikos valdysenos srityje rinkinys yra itin svarbus siekiant užtikrinti griežtesnę fiskalinę drausmę ir išvengti perviršinio makroekonominio disbalanso. Į jį įtraukta Stabilumo ir augimo pakto reforma, kuria siekiama stiprinti fiskalinės politikos priežiūrą ir nuosekliau bei kuo anksčiau pradėti taikyti vykdymo užtikrinimo priemones, taip pat naujos nuostatos dėl nacionalinių fiskalinių sistemų ir nauja makroekonominio disbalanso priežiūros sistema.
10. Europos Vadovų Taryba palankiai vertina Tarybos pasiektą bendrą požiūrį į šiuos pasiūlymus, kuris atveria kelią deryboms su Europos Parlamentu. Ji paragino daryti pažangą, siekiant šiuos aktus priimti 2011 m. birželio mėn.

Kokybiškai naujas ekonominės politikos koordinavimas. Paktas „Euro plus“

11. Paktu „Euro plus“, dėl kurio susitarė euro zonos valstybių ar vyriausybių vadovai ir prie kurio prisijungė Bulgarija, Danija, Latvija, Lietuva, Lenkija, Rumunija (žr. I priedą), bus dar labiau sustiprintas ekonominės ir pinigų sąjungos ekonominis ramstis ir užtikrintas kokybiškai naujas ekonominės politikos koordinavimas, kurio tikslas – padidinti konkurencingumą ir taip pasiekti didesnę konvergenciją, kuri stiprintų mūsų socialinę rinkos ekonomiką. Kitos valstybės narės gali prisijungti prie Pakto. Šis Paktas visapusiškai atitiks bendrosios rinkos vientisumo principą.
12. Prie Pakto prisijungusios valstybės narės, atsižvelgdamos į jame pateiktus rodiklius ir principus, yra įsipareigojusios paskelbti, kokius konkrečius veiksmus reikia atlikti per kitus dvylika mėnesių. Keletas valstybių narių jau paskelbė pirmuosius įsipareigojimus. Visos dalyvaujančiosios valstybės narės kuo greičiau praneš apie savo įsipareigojimus ir bet kuriuo atveju tai padarys tinkamu laiku, kad juos galėtų įtraukti į savo stabilumo arba konvergencijos programas ir nacionalines reformų programas, kurios turi būti pateiktos balandžio mėn., ir kad juos būtų galima įvertinti birželio mėn. Europos Vadovų Tarybos susitikime.

Padėties bankų sektoriuje gerinimas

13. Europos bankininkystės institucija ir kitos atitinkamos institucijos atlieka testavimus nepalankiausiomis sąlygomis. Europos Vadovų Taryba pabrėžia, kad siekiant užtikrinti didesnę rezultatų nuoseklumą ir kokybę svarbu, jog tarpusavio vertinimo procesas būtų vykdomas glaudžiai bendradarbiaujant su nacionalinėmis priežiūros institucijomis, Europos sisteminės rizikos valdyba, Komisija ir Europos centriniu banku. Bus užtikrinta, kad bankai aukštu lygiu atskleistų informaciją, įskaitant informaciją apie turimas valstybės garantuotas skolas.

14. Prieš paskelbiant rezultatus valstybės narės parengs konkrečias plataus užmojo pažeidžiamų institucijų restruktūrizavimo strategijas, įskaitant privačiojo sektoriaus dalyvavimu paremtus sprendimus (tiesioginis finansavimas iš rinkos arba turto pardavimas), ir tvirtą pagrindą, laikydamosi valstybės paramos kilus būtinybei teikimą reglamentuojančių valstybės pagalbos taisyklių.
15. Remiantis 2010 m. birželio mėn. Europos Vadovų Tarybos susitikime pasiektu susitarimu reikėtų toliau nagrinėti ir plėtoti galimybes įvesti visuotinį finansinių sandorių mokestį. Europos Vadovų Taryba atkreipia dėmesį į Komisijos ketinimą ne vėliau kaip iki 2011 m. rudens parengti ataskaitą dėl finansų sektoriaus apmokestinimo.

Stabilumo mechanizmų euro zonoje stiprinimas

16. Primindama, kad svarbu užtikrinti euro zonos finansinį stabilumą, Europos Vadovų Taryba priėmė sprendimą dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) dalinio pakeitimo, susijusio su Europos stabilumo mechanizmo (ESM) sukūrimu. Ji ragina skubiai pradėti nacionalines patvirtinimo procedūras, kad šis sprendimas įsigaliotų 2013 m. sausio 1 d.
17. Europos Vadovų Taryba palankiai vertina 2011 m. kovo 11 d. euro zonos valstybių ar vyriausybių vadovų priimtus sprendimus ir patvirtina ESM ypatybes (žr. II priedą). Bus baigta rengti ESM sutartis ir susitarimo dėl Europos finansinio stabilumo fondo (EFSF) pakeitimai (kad būtų užtikrintas jo realusis 440 mlrd. EUR skolinimo pajėgumas) siekiant sudaryti sąlygas tam, kad abu susitarimai būtų pasirašyti tuo pat metu iki 2011 m. birželio mėn. pabaigos.

II. LIBIJA / PIETINĖS KAIMYBINĖS ŠALYS

18. Europos Vadovų Taryba apsvaustė padėtį Libijoje ir patvirtino 2011 m. kovo 21 d. Užsienio reikalų tarybos posėdyje priimtas išvadas. Primindama 2011 m. kovo 11 d. deklaraciją, Europos Vadovų Taryba pareiškė esanti patenkinta priimta JT Saugumo Tarybos rezoliucija 1973, kurioje pareikštas atsakomybės užtikrinti apsaugą principas, ir pabrėžė esanti pasiryžusi prisidėti prie jos įgyvendinimo. Ji taip pat palankiai įvertino 2011 m. kovo 19 d. Paryžiaus aukščiausiojo lygio susitikimą kaip svarų indėlį įgyvendinant šią rezoliuciją. Ji pasmerkė tai, kad Libijos režimas ir toliau ignoruoja JT Saugumo Tarybos rezoliucijas 1970 bei 1973, ir tai, kad šis režimas tebevykdo smurtines bei žiaurias represijas prieš savo piliečius. Europos Vadovų Taryba pažymėjo, kad veiksmams, kurių buvo imtasi laikantis Saugumo Tarybos suteiktų įgaliojimų, svariai prisidėta apsaugant civilius gyventojus bei civilių gyvenamąsias vietas, kurioms gresia išpuoliai, ir padėta išgelbėti civilių gyvybes. Kai tik bus užtikrintas civilių gyventojų saugumas bei jų apsauga nuo išpuolių grėsmės ir bus įgyvendinti JT ST rezoliucijos 1973 tikslai, karinės operacijos bus nutrauktos.

Europos Vadovų Taryba pabrėžė svarbų arabų šalių, visų pirma Arabų Lygos, vaidmenį aktyviai remiant JT ST rezoliucijos 1973 įgyvendinimą ir ieškant politinio krizės sprendimo.

19. Vadovaudamasi JT ST rezoliucija 1973, Europos Sąjunga, bendradarbiaudama su Arabų Valstybių Lyga, Jungtinėmis Tautomis ir Afrikos Sąjunga, suintensyvins pastangas ieškant krizės sprendimo, kuris atitiktų teisėtus Libijos žmonių reikalavimus. Europos Vadovų Taryba dar kartą paragino pulkininką M. Kadafi nedelsiant atsisakyti valdžios, kad Libija galėtų skubiai pradėti tvarkingą nacionaliniu lygiu vykdomą perėjimą prie demokratijos pasitelkiant platų dialogą ir atsižvelgiant į būtinybę užtikrinti Libijos suverenumą bei teritorinį vientisumą. Bendradarbiaudama su Jungtinėmis Tautomis, Arabų Lyga, Afrikos Sąjunga ir kitais subjektais, ES yra pasirengusi padėti plėtoti šį dialogą, be kita ko, pasitelkdama Nacionalinę pereinamojo laikotarpio tarybą, ir padėti naujai Libijai ekonominėmis priemonėmis bei kuriant jos naujas institucijas.

20. Europos Sąjunga skubiai reagavo, kad būtų įgyvendintos JT ST rezoliucijomis 1970 ir 1973 nustatytos sankcijos, be kita ko, į ES autonominių asmenų bei subjektų, kuriems taikomos ribojamosios priemonės, sąrašą įtraukdama papildomus asmenis ir subjektus.
Europos Sąjunga yra pasirengusi inicijuoti ir patvirtinti papildomas sankcijas, įskaitant priemones, kuriomis būtų užtikrinta, kad M. Kadafio režimas negalėtų gauti pajamų už naftą ir dujas. Valstybės narės pateiks panašių pasiūlymų JT Saugumo Tarybai.
21. Humanitarinė padėtis Libijoje ir prie jos sienų tebekelia didelį nerimą. ES, glaudžiai bendradarbiaudama su visomis atitinkamomis humanitarinės pagalbos agentūromis bei nevyriausybinėmis organizacijomis, ir toliau teiks humanitarinę pagalbą visiems nukentėjusiesiems. ES paspartino ir tęs planavimą, susijusį su parama humanitarinės pagalbos ir (arba) civilinės saugos operacijoms, be kita ko, naudojant jūrų transporto priemones.
22. Europos Vadovų Taryba su pasitenkinimu pažymėjo, kad 2011 m. kovo 19 d. Egipte sklandžiai įvyko referendumas dėl konstitucinių pataisų; tai vienas svarbių žingsnių siekiant atviresnės ir demokratiškesnės politinės sistemos.
23. Pažymėdama, kad padėtis kiekvienoje šalyje skiriasi, Europos Vadovų Taryba pareiškė itin didelį susirūpinimą dėl padėties Sirijoje, Jemene ir Bahreine, griežtai pasmerkė padažnėjusius smurto bei jėgos naudojimo prieš demonstrantus atvejus ir paragino visas atitinkamas šalis nedelsiant ir nekeliant išankstinių sąlygų pradėti prasmingą bei konstruktyvų dialogą.
Ji patvirtino 2011 m. kovo 21 d. Užsienio reikalų tarybos posėdyje priimtas išvadas.

24. Remiantis 2011 m. kovo 11 d. Europos Vadovų Tarybos deklaracija reikėtų skubiai paspartinti darbą kuriant naują partnerystę su šiuo regionu. Ši partnerystė bus grindžiama gilesne ekonomine integracija, platesnėmis patekimo į rinką galimybėmis ir glaudesniu politiniu bendradarbiavimu, ją kuriant bus laikomasi diferencijuoto ir veiklos rezultatais grindžiamo požiūrio. Europos Vadovų Taryba ragina, imantis pirmųjų veiksmų įgyvendinant 2011 m. kovo 11 d. dokumentų rinkinį ir remiantis bendru Komisijos ir vyriausiosios įgaliotinės komunikatu, skubiai siekti pažangos vadovaujantis šiomis gairėmis:
- ES ir jos valstybės narės didins humanitarinę pagalbą;
 - pietinėse Viduržemio jūros regiono šalyse vykdomos pagalbos programos bus patikrintos ir perorientuotos, jei įmanoma, vedant dialogą su atitinkamomis šalimis;
 - EIB operacijoms, skirtoms politines reformas vykdančioms Viduržemio jūros šalims, nustatytą viršutinę ribą reikėtų padidinti 1 mlrd. EUR, nemažinant operacijų ES rytinėse kaimyninėse šalyse;
 - Europos rekonstrukcijos ir plėtros banko (ERPB) akcininkai turėtų apsvarstyti galimybę išplėsti banko veiklą ir ją pradėti vykdyti pietinėse kaimyninėse šalyse;
 - reikėtų nedelsiant priimti pasiūlymus dėl visos Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių kilmės taisyklių, o Komisijos prašoma pateikti pasiūlymų dėl papildomų priemonių, skirtų prekybai plėsti ir tiesioginėms užsienio investicijoms regione didinti trumpuoju, vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu.
25. Europos Vadovų Taryba palankiai vertina neseniai įvykusio pirmininkaujančios valstybės narės ir Komisijos atstovų vizito į Egiptą rezultatus; jo metu įvyko pirmasis konsultacijų siekiant propaguoti visapusišką pietinių kaimyninių šalių ir Europos Sąjungos požiūrį į migraciją etapas. Šiomis aplinkybėmis Europos Vadovų Taryba ragina Komisiją likus pakankamai laiko iki birželio mėn. įvyksiančio Europos Vadovų Tarybos susitikimo pateikti pasiūlymus dėl visuotinio požiūrio į migraciją ir dėl partnerystės judumo srityje.

26. Be to, Europos Vadovų Taryba tikisi, kad Komisija iki birželio mėn. Europos Vadovų Tarybos susitikimo pateiks migrantų ir pabėgėlių srautų valdymo pajėgumų plėtojimo planą. Iki 2011 m. birželio mėn. turėtų būti pasiektas susitarimas dėl reglamento, kuriuo sustiprinami FRONTEX pajėgumai. Tuo tarpu Komisija skirs papildomų išteklių agentūros vykdomoms operacijoms „Hermes 2011“ ir „Poseidon“ remti, o valstybės narės skatinamos suteikti papildomų žmogiškųjų ir techninių išteklių. ES ir jos valstybės narės yra pasirengusios pademonstruoti konkretų solidarumą su valstybėmis narėmis, kurios tiesiogiai susiduria su migrantų judėjimu, ir suteikti visą keičiantis padėčiai reikalingą paramą.

III. JAPONIJA

27. Europos Sąjunga remia Japonijos pastangas įveikti sunkumus, su kuriais ji susiduria po ją ištikusio žemės drebėjimo ir cunamio, sukėlusio tokias dramatiškas pasekmes.
28. Gavusi pirminį Japonijos Vyriausybės prašymą, ES telkia išteklius nukentėjusiems gyventojams padėti. Ji yra pasirengusi prireikus suteikti daugiau paramos. Apskritai ES yra suinteresuota plėtoti bendradarbiavimą su Japonija pagalbos nelaimių atveju srityje.
29. Europos Sąjunga gerai vertina skubius ir ryžtingus veiksmus, kurių ėmėsi Japonijos valdžios institucijos reaguodamos į sutrikimus finansų rinkose. Ji palankiai vertina veiksmus, kurių dėl jos ėmėsi G7 šalys. ES yra pasirengusi visapusiškai bendradarbiauti su Japonija, siekiant pašalinti šių įvykių sukeltus ekonominius ir finansinius padarinius, be kita ko, vykdant G8 ir G20 veiklą.
30. Žvelgdama į ateitį, Europos Vadovų Taryba pakartoja, kad ES ir Japonijos santykiai yra strateginiu požiūriu svarbūs. Būsimajame aukščiausiojo lygio susitikime turi būti pasinaudota galimybe stiprinti šiuos santykius ir pasiūlyti bendrą darbotvarkę, be kita ko, atsiradus galimybei pradėti derybas dėl laisvosios prekybos susitarimo remiantis tuo, kad Japonija pageidauja išspręsti, *inter alia*, netarifinių kliūčių ir viešųjų pirkimų apribojimų klausimą.

31. Atsižvelgdama į tai, Europos Vadovų Taryba pabrėžia, kad reikia visapusiškai pasimokyti iš šių įvykių ir visuomenei suteikti visą būtiną informaciją. Primindama, kad energijos rūšių derinio pasirinkimas priklauso valstybių narių kompetencijai, ji ragina tęsti darbą visų pirma šiais klausimais:
- turėtų būti peržiūrėta visų ES branduolinių jėgainių sauga, remiantis išsamiu ir skaidriu rizikos bei saugos įvertinimu („testavimas nepalankiausiomis sąlygomis“). Europos branduolinės saugos reguliavimo institucijų grupės (ENSREG) ir Komisijos prašoma, atsižvelgiant į po Japonijoje įvykusios nelaimės įgytą patirtį ir visapusiškai dalyvaujant valstybėms narėms, suderintai kuo skubiau apibrėžti šio testavimo apimtį ir sąlygas, pasinaudojant visomis turimomis ekspertų žiniomis (visų pirma Vakarų Europos branduolinės energetikos reguliavimo institucijų asociacijos turimomis žiniomis). Įvertinimus atliks nepriklausomos nacionalinės institucijos pasitelkdamos tarpusavio vertinimus. Komisijai ir ENSREG turėtų būti pranešta apie jų rezultatus ir visas būtinas tolesnes priemones, kurių bus imtasi; ši informacija turėtų būti paskelbta viešai. Iki 2011 m. pabaigos Europos Vadovų Taryba, remdamasi Komisijos ataskaita, įvertins pradines išvadas;
 - akivaizdu, kad branduolinių jėgainių saugos užtikrinimas negali būti tik ES prioritetas. ES paprašys atlikti panašų veikiančių ir planuojamų jėgainių „testavimą nepalankiausiomis sąlygomis“ kaimyninėse šalyse ir pasaulyje; šioje srityje reikėtų visapusiškai pasinaudoti atitinkamų tarptautinių organizacijų teikiamomis galimybėmis;
 - ES turėtų būti įdiegti ir nuolatos tobulinami aukščiausi branduolinės saugos standartai, tokia praktika turėtų būti propaguojama ir tarptautiniu mastu;
 - Komisija peržiūrės galiojantį branduolinių įrenginių saugos teisinį bei reguliavimo pagrindą ir iki 2011 m. pabaigos pateiks pasiūlymą dėl visų reikalingų patobulinimų. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad Direktyva dėl branduolinių įrenginių saugos būtų visapusiškai įgyvendinta. Reikėtų kuo skubiau priimti siūlomą Direktyvą dėl panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo. Komisijos prašoma apsvarstyti, kaip būtų galima propaguoti branduolinę saugą kaimyninėse šalyse;

- reikia atidžiai stebėti pasekmes pasaulyje ir ES, daugiausia dėmesio skiriant energijos ir biržos prekių kainų svyravimui, visų pirma vykdant G20 veiklą.

PAKTAS „EURO PLUS“
TVIRTESNIS EKONOMINĖS POLITIKOS KOORDINAVIMAS SIEKiant
KONKURENCINGUMO IR KONVERGENCIJOS

Dėl šio Pakto susitarė euro zonos valstybių ar vyriausybių vadovai ir prie jo prisijungė Bulgarija, Danija, Latvija, Lietuva, Lenkija ir Rumunija, kad būtų sustiprintas pinigų sąjungos ekonominis ramstis, užtikrintas kokybiškai naujas ekonominės politikos koordinavimas, padidintas konkurencingumas ir taip pasiekta didesnė konvergencija. Šiame Pakte daugiausia dėmesio skiriama pirmiausia nacionalinės kompetencijos sritims, kurios yra ypač svarbios konkurencingumui didinti ir siekiant išvengti žalingo disbalanso. Konkurencingumas yra ypač svarbus, kad ES ekonomika galėtų sparčiau ir tvariau augti vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu, piliečiai gautų daugiau pajamų ir mūsų socialiniai modeliai būtų išsaugoti. Kitoms valstybėms narėms siūloma dalyvauti savanoriškai.

Šios atnaujintos pastangos kurti tvirtesnę ekonominės politikos koordinavimą siekiant konkurencingumo ir konvergencijos yra grindžiamos **keturiomis pagrindinėmis taisyklėmis**:

- a. Jos *derės su esama ekonomikos valdysena ES ir jų stiprins* bei teiks pridėtinės vertės. Jos bus suderintos su esamomis priemonėmis (strategija „Europa 2020“, Europos semestru, integruotomis gairėmis, Stabilumo ir augimo paktu ir nauja makroekonominės priežiūros sistema) ir jomis remsis. Jos bus susijusios su specialiomis pastangomis, viršijančiomis šiuo metu dedamas pastangas, ir apims konkrečius įsipareigojimus bei veiksmus, kurie užmoju pranoksta jau sutartus įsipareigojimus ir veiksmus; taip pat bus nustatytas įgyvendinimo tvarkaraštis. Šie nauji įsipareigojimai vėliau bus įtraukti į nacionalines reformų ir stabilumo programas ir jų atžvilgiu bus taikoma įprastinė priežiūros sistema, kurioje svarbų centrinių vaidmenį stebint įsipareigojimų vykdymą atliks Komisija ir kurioje dalyvaus visų atitinkamų sudėčių Taryba bei Euro grupė. Europos Parlamentas visapusiškai dalyvaus pagal savo kompetenciją. Socialiniai partneriai bus aktyviai įtraukiami ES lygiu per trišalį socialinių reikalų aukščiausiojo lygio susitikimą.
- b. Jos bus kryptingos, orientuotos į veiksmus ir apims *prioritetines politikos sritis, būtinas konkurencingumui ir konvergencijai skatinti*. Jos pirmiausia bus nukreiptos į veiksmus, kurie priklauso valstybių narių kompetencijai. Pasirinktose politikos srityse *valstybių ar vyriausybės vadovų lygiu bus susitarta dėl bendrų tikslų. Dalyvaujančiosios valstybės narės sieks šių tikslų remdamosi savo politikos priemonėmis, atsižvelgdamos į konkrečius joms kylančius uždavinius*.
- c. *Kasmet kiekvienos valstybės ar vyriausybės vadovas priims konkrečius nacionalinius įsipareigojimus*. Tai valstybės narės darys atsižvelgdamos į geriausią praktiką ir savo rezultatus lygindamos su kitų šalių geriausiais rezultatais tiek Europos lygiu, tiek kitų strateginių partnerių atžvilgiu.

Įsipareigojimų vykdymo ir pažangos siekiant bendros politikos tikslų *politinę stebėseną* remdamiesi Komisijos ataskaita kasmet užtikrins euro zonos ir dalyvaujančiųjų šalių *valstybių ar vyriausybės vadovai*. Be to, valstybės narės įsipareigoja konsultuotis su savo partneriais prieš patvirtindamos kiekvieną svarbią ekonominę reformą, kuri galėtų daryti šalutinį poveikį.

- d. Dalyvaujančiosios valstybės narės yra visiškai įsipareigojusios užbaigti formuoti bendrąją rinką, kuri yra esminė konkurencingumo ES ir euro zonoje stiprinimo sąlyga. Šis procesas visiškai atitiks Sutartį. **Šis Paktas visapusiškai atitiks bendrosios rinkos vientisumo principą.**

Mūsų tikslai

Dalyvaujančiosios valstybės narės įsipareigoja imtis visų reikiamų priemonių šiems tikslams pasiekti:

- skatinti konkurencingumą,
- skatinti užimtumą,
- toliau didinti viešųjų finansų tvarumą,
- stiprinti finansinį stabilumą.

Kiekviena dalyvaujančioji valstybė narė pateiks konkrečias priemones, kurių ji ims šioms tikslams pasiekti. Jeigu valstybė narė gali įrodyti, kad imtis veiksmų vienoje ar kitoje srityje nereikia, ji tos srities nenumatys. **Kiekviena šalis tebėra atsakinga** už konkrečių politikos veiksmų, būtinų bendriems tikslams pasiekti, pasirinkimą, **tačiau ypač daug dėmesio bus skiriama toliau išvardytoms galimoms priemonėms.**

Konkretūs politiniai įsipareigojimai ir stebėseną

Valstybių arba vyriausybių vadovai atliks politinę pažangos siekiant pirmiau nurodytų bendrų tikslų stebėseną remdamiesi rodikliais, kurie apima konkurencingumą, užimtumą, fiskalinį tvarumą ir finansinį stabilumą. Bus nustatytos su didžiausiomis problemomis bet kurioje iš šių sričių susiduriančios šalys, kurios turės įsipareigoti šias problemas išspręsti per nustatytą laikotarpį.

a. Skatinti konkurencingumą

Pažanga bus vertinama remiantis darbo užmokesčio ir darbo našumo pokyčiais ir koregavimo konkurencingumo srityje poreikiais. Siekiant įvertinti, ar darbo užmokesčio raida atitinka darbo našumo raidą, tam tikrą laiką bus stebimos vienetui tenkančios darbo sąnaudos, lyginant su pokyčiais kitose euro zonos šalyse ir panašiose šalyse, kurios yra pagrindinės prekybos partnerės. Kiekvienoje šalyje vienetui tenkančios darbo sąnaudos bus vertinamos visos ekonomikos ir kiekvieno pagrindinio sektoriaus (gamybos, paslaugų ir užsienio prekybai atviro ir uždaro sektorių) atžvilgiu. Didelis ir tvarus augimas gali mažinti konkurencingumą, ypač jei jis vyks didėjant einamosios sąskaitos deficitui ir mažėjant eksporto rinkos daliai. Konkurencingumui didinti skirtų veiksmų reikia imtis visose šalyse, tačiau daugiausia dėmesio bus skiriama šalims, susiduriančioms su didžiausiomis šiuo požiūriu problemomis. Siekiant užtikrinti, kad augimas būtų subalansuotas ir apimtų visą euro zoną, bus numatytos konkrečios priemonės ir bendros iniciatyvos produktyvumui atsiliekančiuose regionuose skatinti.

Kiekviena šalis bus atsakinga už konkrečius politikos veiksmus, kuriuos ji pasirinks konkurencingumui skatinti, tačiau daugiausia dėmesio bus skiriama šioms reformoms:

i) laikantis nacionalinių socialinio dialogo ir darbo santykių tradicijų, priemonėms, skirtoms užtikrinti, kad sąnaudų pokyčiai atitiktų darbo našumą, pavyzdžiui:

- peržiūrėti darbo užmokesčio nustatymo taisykles ir prireikus centralizavimo lygį derybų procese bei indeksavimo mechanizmus, išlaikant socialinių partnerių autonomiją kolektyvinių derybų procese;
- užtikrinti, kad nustatant darbo užmokestį viešajame sektoriuje būtų prisidedama prie konkurencingumo pastangų privačiajame sektoriuje (atsižvelgiant į viešojo sektoriaus darbo užmokesčio svarbų informacinį poveikį).

ii) našumo didinimo priemonėms, pavyzdžiui:

- tolesniam uždarytų sektorių atvėrimui pasitelkiant priemones nacionaliniu lygiu, kad būtų pašalinti nepagrįsti laisvųjų profesijų atstovų teikiamoms paslaugoms ir mažmeniniam sektoriui taikomi apribojimai, skatinama konkurencija ir efektyvumas, visapusiškai laikantis Bendrijos *acquis*;
- konkrečioms pastangoms švietimo sistemoms gerinti ir moksliniams tyrimams ir technologinei plėtrai, naujovėms bei infrastruktūros plėtojimui skatinti;
- priemonėms verslo sąlygoms, visų pirma MVI, gerinti, pirmiausia šalinant biurokratinės kliūtis ir tobulinant reglamentavimo sistemą (pavyzdžiui, bankroto įstatymus, prekybos kodeksą).

b. Skatinti užimtumą

Gerai veikianti darbo rinka yra euro zonos konkurencingumo pagrindas. Pažanga bus vertinama remiantis šiais veiksniais: ilgalaikio nedarbo ir jaunimo nedarbo lygiu bei darbo jėgos aktyvumo lygiu.

Kiekviena šalis bus atsakinga už konkrečius politikos veiksmus, kuriuos ji pasirinkt užimtumui skatinti, tačiau daugiausia dėmesio bus skiriama šioms reformoms:

- darbo rinkos reformoms siekiant skatinti darbo rinkos lankstumo ir užimtumo garantijų pusiausvyrą, mažinti nelegalaus darbo mastą ir didinti darbo jėgos aktyvumo lygį;
- mokymuisi visą gyvenimą;
- mokesčių reformoms, pavyzdžiui, su darbu susijusių mokesčių mažinimui, kad darbas taptų finansiškai patrauklesnis, tuo pat metu išsaugant bendras mokestines pajamas, ir priemonių, skirtų sudaryti palankesnes sąlygas papildomas šeimos pajamas uždirbančių asmenų prisijungimui prie darbo jėgos, įgyvendinimui.

c. Stiprinti viešųjų finansų tvarumą

Siekiant užtikrinti visapusišką Stabilumo ir augimo pakto įgyvendinimą, daugiausia dėmesio bus skiriama:

▪ Pensijų, sveikatos priežiūros ir socialinių išmokų tvarumui

Tai bus vertinama visų pirma remiantis tvarumo atotrūkio rodikliais¹. Šiais rodikliais vertinama, ar skolos lygis yra tvarus remiantis dabartine politika, visų pirma pensijų sistemomis, sveikatos priežiūros ir išmokų sistemomis bei atsižvelgiant į demografinius veiksnius.

Pensijų ir socialinių išmokų tvarumui ir pakankamumui užtikrinti reikalingos reformos galėtų būti:

- pensijų sistemų derinimas su nacionaline demografinė padėtimi, pavyzdžiui, faktinį senatvės pensijos amžių derinant su tikėtina gyvenimo trukme arba didinant darbo jėgos aktyvumo lygį;
- ankstyvo išėjimo į pensiją sistemų taikymo ribojimas ir tikslinių paskatų siekiant įdarbinti vyresnio amžiaus darbuotojus (visų pirma priklausančius vyresnių nei 55 metų amžiaus grupei) naudojimas.

¹ Tvarumo atotrūkis – tai rodikliai, dėl kurių taikymo vertinant finansų tvarumą susitarė Komisija ir valstybės narės.

▪ Nacionalinėms fiskalinėms taisyklėms

Dalyvaujančiosios valstybės narės įsipareigoja perkelti Stabilumo ir augimo pakte išdėstytas ES fiskalines taisykles į nacionalinės teisės aktus. Valstybės narės pasiliks teisę pasirinkti, kokią konkrečią nacionalinę teisinę priemonę naudoti, tačiau užtikrins, kad ji būtų pakankamai tvirtai įpareigojanti ir ilgalaikė (pvz., Konstitucija arba pamatinis teisės aktas). Kiekviena šalis galės nuspręsti ir dėl tikslios taisyklės formuluotės (pvz., tai galėtų būti „skolos stabdžio“ taisyklė, su pirminiu balansu susijusi taisyklė arba išlaidų taisyklė), tačiau ja turėtų būti užtikrinta fiskalinė drausmė tiek nacionaliniu, tiek subnacionaliniu lygiu. Visapusiškai atsižvelgiant į nacionalinių parlamentų prerogatyvas Komisijai bus sudaryta galimybė konsultuoti dėl konkrečios fiskalinės taisyklės prieš jos priėmimą, kad būtų užtikrintas tos taisyklės suderinamumas su ES taisyklėmis ir remiamasis jos pobūdis.

d. Stiprinti finansinį stabilumą

Stiprus finansų sektorius yra bendro euro zonos stabilumo pagrindas. Pradėta visapusiška ES finansų sektoriaus priežiūros ir reguliavimo sistemos reforma.

Atsižvelgdamos į tai, valstybės narės įsipareigoja, visapusiškai laikydamosi Bendrijos *acquis*, įgyvendinti bankų problemų sprendimo nacionalinės teisės aktus. Bus reguliariai vykdomas ES lygiu koordinuojamas griežtas bankų testavimas nepalankiausiomis sąlygomis. Be to, Europos sisteminės rizikos valdybos pirmininkas ir Euro grupės pirmininkas bus reguliariai kviečiami informuoti valstybių arba vyriausybių vadovus apie klausimus, susijusius su makrofinansiniu stabilumu ir makroekonominiais pokyčiais euro zonoje, dėl kurių reikia imtis konkrečių veiksmų. Visų pirma bus atidžiai stebimas kiekvienos valstybės narės privačiojo sektoriaus – bankų, namų ūkių ir nefinansinių įmonių – skolos lygis.

Bus skiriama dėmesio ne tik pirmiau minėtiems klausimams, bet ir **mokesčių politikos koordinavimui**.

Tiesioginis apmokestinimas tebeprislauso nacionalinės kompetencijos sričiai. Pragmatiškas mokesčių politikos koordinavimas yra būtinas tvirtesnio ekonominės politikos koordinavimo euro zonoje aspektas siekiant remti fiskalinį konsolidavimą ir ekonomikos augimą. Atsižvelgdamos į tai, valstybės narės įsipareigoja dalyvauti struktūrizuotose diskusijose mokesčių politikos klausimais, visų pirma siekiant užtikrinti keitimąsi geriausios praktikos pavyzdžiais, vengti žalingos praktikos ir teikti pasiūlymus dėl kovos su sukčiavimu bei mokesčių vengimu.

Bendros pelno mokesčio bazės nustatymas galėtų būti pajamų atžvilgiu neutralus žingsnis siekiant užtikrinti nacionalinių mokesčių sistemų suderinamumą, tuo pačiu metu laikantis nacionalinių mokesčių strategijų, ir siekiant stiprinti Europos įmonių fiskalinį tvarumą ir konkurencingumą.

Komisija pateikė pasiūlymą dėl įstatymo galią turinčio akto dėl bendros konsoliduotosios pelno mokesčio bazės.

Konkretūs metiniai įsipareigojimai

Siekdamos įrodyti, kad jų įsipareigojimai siekiant pokyčių yra tvirti, ir užtikrinti reikiamą politinį postūmį bendriems tikslams pasiekti, dalyvaujančiosios valstybės narės kasmet aukščiausiu lygiu susitars dėl konkrečių veiksmų, kurie turi būti įgyvendinti per 12 mėnesių, rinkinio. Už konkrečių politikos priemonių, kurios turi būti įgyvendintos, pasirinkimą tebebus atsakinga kiekviena šalis, tačiau pasirenkant bus atsižvelgiama visų pirma į pirmiau nurodytus klausimus. Šie įsipareigojimai atsispindės ir nacionalinėse reformų programose bei kasmet teikiamose stabilumo programose, kurias Komisija, Taryba ir Euro grupė įvertins pagal Europos semestrą.

Europos stabilumo mechanizmo veikimo sąlygų dokumentas

Europos Vadovų Taryba nusprendė Sutarties 136 straipsnį papildyti šia pastraipa:

„Valstybės narės, kurių valiuta yra euro, gali nustatyti stabilumo mechanizmą, kuris bus naudojamas kilus būtinybei euro zonos kaip visumos stabilumui apsaugoti. Bet kokios reikiamos finansinės paramos pagal šį mechanizmą teikimui bus taikomos griežtos sąlygos.“

Atsižvelgdama į šį sprendimą, Europos Vadovų Taryba pritarė tam, kad euro zonos valstybės narės turi įsteigti nuolatinį stabilumo mechanizmą – Europos stabilumo mechanizmą (ESM). ESM bus aktyvuotas bendru sutarimu¹, jei tai būtina visos euro zonos finansiniam stabilumui užtikrinti. Nuo 2013 m. birželio mėn. ESM perims Europos finansinio stabilumo fondo ir Europos finansinės padėties stabilizavimo priemonės funkcijas teikti išorės finansinę paramą euro zonos valstybėms narėms.

Galimybė gauti ESM finansinę paramą bus suteikta laikantis griežtų politikos sąlygų pagal makroekonominio koregavimo programą ir atsižvelgiant į griežtos valstybės skolos tvarumo analizės, kurią Komisija atliks kartu su Tarptautiniu valiutos fondu (TVF) ir bendradarbiaudama su ECB, rezultatus. Paramą gaunančios valstybės narės bus pareikalauta užtikrinti tinkamos formos privačiojo sektoriaus dalyvavimą atsižvelgiant į konkrečias aplinkybes ir visapusiškai su TVF praktika suderinamu būdu.

ESM realusis skolinimo pajėgumas sudarys 500 mlrd. EUR². Reguliariai ir ne rečiau kaip kas penkerius metus bus peržiūrima, ar šio skolinimo pajėgumo pakanka. ESM stengsis padidinti savo skolinimo pajėgumą pasitelkdamas TVF atliekamas finansinės paramos operacijas, o euro zonai nepriklausančios valstybės narės taip pat gali dalyvauti *ad hoc* pagrindu.

¹ Tarpusavio susitarimu priimtas sprendimas – tai balsavime dalyvaujančių valstybių narių vieningai priimtas sprendimas, t. y. susilaikymas netrukdo priimti sprendimo.

² Pereinant nuo Europos finansinio stabilumo fondo prie ESM, bendras skolinimo pajėgumas neviršys šios sumos.

Toliau šiame veikimo sąlygų dokumente išdėstytos pagrindinės struktūrinės ESM ypatybės:

Institucinė forma

ESM bus įsteigtas euro zonos valstybių narių sutartimi kaip tarpvyriausybine organizacija pagal viešąją tarptautinę teisę, o jos būstinė bus Liuksemburge. ESM statutas bus išdėstytas tos sutarties priede.

Funkcija ir finansavimo strategija

ESM funkcija bus telkti finansavimą ir teikti finansinę paramą griežtomis sąlygomis euro zonos valstybių narių, kurios turi didelių finansinių problemų arba kuriose kyla tokių problemų pavojus, naudai, siekiant užtikrinti visos euro zonos finansinį stabilumą.

Euro zonos valstybės narės ESM perves finansinėms sankcijoms skirtas lėšas, kurios joms buvo nustatytos pagal Stabilumo ir augimo paktą bei makroekonominio disbalanso procedūras. Šios sankcijoms skirtos lėšos bus apmokėtojo kapitalo dalis.

ESM laikysis tinkamos finansavimo strategijos, kad užtikrintų galimybę gauti finansavimą iš įvairių šaltinių ir galėtų finansinę paramą valstybėms narėms teikti bet kokiomis rinkos sąlygomis. Visa susijusi rizika bus ribojama tinkamai valdant turtą ir įsipareigojimus.

Valdymas

ESM turės Valdytojų tarybą, kurią sudarys euro zonos valstybių narių finansų ministrai (balsavimo teisę turintys nariai) ir už ekonomiką ir pinigų reikalus atsakingas Europos Komisijos narys bei ECB pirmininkas (stebėtojų teisėmis). Valdytojų taryba iš savo balsavimo teisę turinčių narių tarpo išrinks pirmininką.

Valdytojų taryba bus aukščiausias ESM sprendimų priėmimo organas ir bendru sutarimu priims svarbiausius sprendimus dėl:

- finansinės paramos suteikimo;
- finansinės paramos sąlygų;
- ESM skolinimo pajėgumo;
- turimų priemonių rinkinio pakeitimų.

Visus kitus sprendimus Valdytojų taryba priims kvalifikuota balsų dauguma, nebent būtų nurodyta kitaip.

ESM turės Direktorių valdybą, kuri vykdys konkrečias Valdytojų tarybos jai pavestas užduotis. Kiekviena euro zonos valstybė narė paskirs vieną direktorių ir vieną pakaitinį direktorių. Be to, Komisija ir ECB paskirs po vieną Direktorių valdybos stebėtoją ir po vieną pakaitinį stebėtoją. Visus sprendimus Direktorių valdyba priims kvalifikuota balsų dauguma, nebent būtų nurodyta kitaip.

Valdytojų taryboje ir Direktorių valdyboje balsai bus paskirstomi proporcingai atitinkamoms valstybių narių pasirašytojo ESM kapitalo dalims. Kvalifikuota balsų dauguma apibrėžiama kaip 80 procentų balsų.

Valdytojų taryba paskirs vykdomąjį direktorių, kuris bus atsakingas už kasdieninį ESM valdymą. Vykdomasis direktorius pirmininkaus Direktorių valdybai.

Kapitalo struktūra

ESM sieks iš pagrindinių kredito reitingų agentūrų gauti aukščiausią kredito reitingą ir jį išlaikyti.

ESM bendras pasirašytasis kapitalas bus 700 mlrd. EUR. Iš šios sumos 80 mlrd. EUR bus euro zonos valstybių narių apmokėtasis kapitalas, kuris bus laipsniškai apmokėtas nuo 2013 m. liepos mėn. penkiomis lygiomis dalimis kasmet. Be to, ESM taip pat disponuos įsipareigotu kapitalu pagal pareikalavimą ir euro zonos valstybių narių garantijomis, kurių bendra suma bus 620 mlrd. EUR. 2013–2017 m. pereinamuoju etapu valstybės narės įsipareigoja, jeigu prireiktų (kas yra mažai tikėtina), paspartinti atitinkamų priemonių teikimą, kad būtų išlaikytas ne mažesnis kaip 15 procentų santykis tarp apmokėtojo kapitalo ir nesumokėtos ESM emisijų sumos.

Kiekvienos valstybės narės įnašo į bendrą ESM pasirašytąjį kapitalą raktas bus nustatomas remiantis ECB apmokėtojo kapitalo raktu, kaip nurodyta priede. Ratifikuodamos Sutartį, kuria įsteigiamas ESM, valstybės narės teisiškai įsipareigoja sumokėti savo įnašą į bendrą pasirašytąjį kapitalą.

Valdytojų taryba sprendimus dėl bendro pasirašytojo kapitalo sumos patikslinimo arba pareikalavimo apmokėti kapitalą priima bendru sutarimu, išskyrus toliau nurodytus konkrečius atvejus. Pirma, Direktorių valdyba gali paprasta balsų dauguma nuspręsti, pareikalaudama apmokėti kapitalą, atstatyti apmokėtojo kapitalo dydį, jei apmokėtojo kapitalo suma sumažėja dėl nuostolių padengimo³. Antra, bus taikoma garantijų pagal pareikalavimą procedūra, pagal kurią bus galima automatiškai ESM dalininkų pareikalauti apmokėti kapitalą, jei tai būtina siekiant išvengti mokėjimų ESM kreditoriams neįvykdymo. Kiekvieno dalininko finansinė atsakomybė bet kokiomis aplinkybėmis nebus didesnė už jo pasirašytojo kapitalo dalį.

Visi po 2013 m. liepos mėn. prie ESM prisijungusių valstybių narių⁴ įnašai į pasirašytąjį kapitalą bus sumokami laikantis tų pačių sąlygų, kurios taikomos pirminiams įnašams. Sprendimą dėl bendros pasirašytojo kapitalo sumos ir kapitalo paskirstymo tarp valstybių narių praktinių sąlygų bendru sutarimu priims Valdytojų taryba.

³ Valstybė narė, dėl kurios įsipareigojimų neįvykdymo susidarė padengtinai nuostoliai, balsavime dėl šio sprendimo nedalyvauja.

⁴ Prisijungdama prie euro zonos, valstybė narė taps pilnateise ESM nare ir prisiims visas dėl to jai tenkančias teises ir pareigas.

Jeigu ESM nebuvo aktyvuotas ir faktinis skolinimo pajėgumas yra ne mažesnis kaip 500 mlrd. EUR, pajamos iš ESM apmokėtojo kapitalo investicijų atėmus veiklos išlaidas bus gražinamos valstybėms narėms. Po ESM pirmo aktyvavimo pajamos iš ESM kapitalo investicijų ir finansinės paramos veiklos liks ESM. Tačiau jeigu apmokėtasis kapitalas viršys ESM skolinimo pajėgumui užtikrinti reikiamą lygį, Direktorių valdyba paprasta balsų dauguma gali nuspręsti pagal įnašų raktą paskirstyti dividendus euro zonos valstybėms narėms.

Priemonės

Jei tai būtina visos euro zonos stabilumui užtikrinti, laikantis Sutarties 136 straipsnio pakeitimo, ESM finansinę paramą teiks laikantis griežtomis sąlygomis grindžiamos makroekonominio koregavimo programos; ši parama bus nustatoma atsižvelgiant į disbalanso atitinkamoje valstybėje narėje dydį. Ji bus teikiama paskolų forma. Tačiau išimties tvarka ESM gali būti panaudotas skolinimo pirminėje rinkoje laikantis griežtomis sąlygomis grindžiamos makroekonominio koregavimo programos, jeigu bendru sutarimu tam pritaria Valdytojų taryba.

- ESM parama stabilumui (EPS)

ESM gali teikti trumpalaikę ar vidutinės trukmės laikotarpio paramą stabilumui euro zonos valstybei narei, patiriančiai rimtų finansinių problemų. Siekiant pasinaudoti EPS turi būti nustatyta makroekonominio koregavimo programa, grindžiama deramomis politikos sąlygomis, atitinkančiomis paramą gaunančioje valstybėje narėje susidariusio disbalanso dydį. Programos taikymo laikotarpis ir paskolų gražinimo terminas priklausys nuo paramą gaunančiose valstybėse narėse susidariusio disbalanso pobūdžio ir šių valstybių perspektyvų atgauti galimybes skolintis finansų rinkose laikotarpiu, kuriuo bus gaunamos ESM lėšos.

- Pirminės rinkos paramos priemonė

Siekiant kuo didesnio paramos išlaidų efektyvumo ESM gali pirkti rimtų finansinių problemų patiriančios valstybės narės obligacijas pirminėje rinkoje. Obligacijų pirkimo sąlygos ir būdai bus nustatyti sprendime dėl finansinės paramos sąlygų.

Valdytojų taryba gali peržiūrėti ESM turimas priemones ir pakeisti priemonių rinkinio sudėtį.

TVF vaidmuo

ESM labai glaudžiai bendradarbiaus su TVF teikiant finansinę paramą⁵. Visomis aplinkybėmis bus siekiama, kad TVF aktyviai dalyvautų tiek techniniu, tiek finansiniu lygiu. Komisija ir TVF, bendradarbiaudami su ECB, bendrai atliks skolos tvarumo analizę. Komisija ir TVF, bendradarbiaudami su ECB, bendrai derėsisi dėl politikos sąlygų, siejamų su bendra ESM / TVF parama.

⁵ Tačiau suprantama, kad TVF dalyvaus vadovaudamasis savo įgaliojimais, nustatytais fondo steigimo sutartyje, ir taikytiniais TVF valdybos sprendimais bei politika.

Finansinės paramos aktyvavimas, programos stebėseną ir tolesni veiksmai

ESM finansinė parama visais atvejais bus aktyvuojama euro zonos valstybės narės prašymu, adresuotu kitoms euro zonos valstybėms narėms. Euro grupė praneš Tarybai, kad pateiktas prašymas aktyvuoti paramą. Gavusi tokį prašymą, Valdytojų taryba paprašys Komisijos, bendradarbiaujant su ECB, įvertinti, ar esama rizikos visos euro zonos finansiniam stabilumui, ir kartu su TVF bei bendradarbiaujant su ECB imtis griežtos atitinkamos valstybės narės valstybės skolos tvarumo analizės. Nustatomi tokie tolesni ESM finansinės paramos aktyvavimo etapai:

- Jeigu prašoma EPS, Komisija kartu su TVF ir bendradarbiaudama su ECB įvertins faktinius paramą gaunančios valstybės narės finansavimo poreikius ir privačiojo sektoriaus būtino dalyvavimo pobūdį, kurie turėtų būti suderinti su TVF praktika.
- Remdamasi šiuo įvertinimu, Valdytojų taryba suteiks Komisijai įgaliojimą kartu su TVF ir bendradarbiaujant su ECB derėtis su atitinkama valstybe nare dėl makroekonominio koregavimo programos, kuri smulkiai išdėstyta susitarimo memorandume.
- Komisija pasiūlys Tarybai priimti sprendimą dėl makroekonominio koregavimo programos patvirtinimo. Valdytojų taryba priims sprendimą dėl finansinės paramos skyrimo ir paramos teikimo sąlygų. Tarybai patvirtinus programą, Komisija euro zonos valstybių narių vardu pasirašys susitarimo memorandumą, jeigu bus pasiektas išankstinis bendras Valdytojų tarybos susitarimas. Tada Direktorių valdyba patvirtins susitarimą dėl finansinės paramos, kuriame bus išdėstyti teiktinos finansinės paramos techniniai aspektai.
- Komisija kartu su TVF ir bendradarbiaudama su ECB bus atsakinga už makroekonominio koregavimo programoje nustatytų politinių sąlygų laikymosi stebėseną. Ji teiks ataskaitas Tarybai ir Direktorių valdybai. Remdamasi minėta ataskaita, Direktorių valdyba bendru susitarimu priims sprendimą dėl naujų paskolos dalių išmokėjimo.

- Po diskusijų Valdytojų taryboje Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, gali nuspręsti vykdyti priežiūrą pasibaigus programai, kuri gali būti tęsiama tol, kol negražinama nurodyta finansinės paramos suma.

Suderinamumas su ES daugiašalės priežiūros sistema

Siekiant leisti euro zonos valstybėms narėms pavesti Komisijai kartu su TVF ir bendradarbiaujant su ECB atlikti finansinės paramos prašančios valstybės narės skolos tvarumo analizę, parengti koregavimo programą, pateikiamą kartu su finansine parama, ir vykdyti jos įgyvendinimo stebėseną, bus siekiama gauti ES valstybių narių pritarimą.

Nors Valdytojų taryba turi teisę savarankiškai priimti sprendimą dėl finansinės paramos teikimo ir jos sąlygų tarpvyriausybiniu lygiu, pagal griežtesnės priežiūros arba makroekonominio koregavimo programą nustatytos politikos sąlygos turėtų būti suderinamos su ES priežiūros sistema ir jomis privalo būti užtikrinta, kad būtų laikomasi ES procedūrų. Šiuo tikslu Komisija ketina pasiūlyti reglamentą, kuriame būtų paaiškinti būtini procedūriniai veiksmai pagal Sutarties 136 straipsnį, siekiant įtvirtinti politikos sąlygas Tarybos sprendimuose ir užtikrinti suderinamumą su ES daugiašalės priežiūros sistema. Taryba ir Komisija reguliariai informuos Europos Parlamentą apie ESM įsteigimą ir jo operacijas.

Kainų nustatymas

Valdytojų taryba priims sprendimą dėl finansinės paramos teikimo paramą gaunančiai valstybei kainų nustatymo struktūros.

ESM galės skolinti taikydamos fiksuotųjų arba kintamųjų palūkanų normą. ESM kainos bus nustatomos nepažeidžiant TVF kainų nustatymo principų, tačiau bus didesnės už ESM finansavimo išlaidas ir apims atitinkamą rizikos maržą.

ESM paskoloms bus taikoma ši kainų nustatymo struktūra:

- 1) ESM finansavimo išlaidos;
- 2) 200 bazinių punktų marža visai paskolų sumai;
- 3) 100 bazinių punktų papildoma marža paskolų sumoms, negražintoms praėjus 3 metams.

Fiksuotųjų palūkanų paskoloms, kurių gražinimo terminas yra ilgesnis nei 3 metai, taikoma marža bus svertinis 200 bazinių punktų maržos už pirmuosius 3 metus ir 200 bazinių punktų maržos pridėjus 100 bazinių punktų papildomą maržą už vėlesnius metus vidurkis.

Kainų nustatymo struktūra bus apibrėžta ESM kainų nustatymo politikoje, kuri bus periodiškai peržiūrima.

Privačiojo sektoriaus dalyvavimas

1. Privačiojo sektoriaus dalyvavimo sąlygos

Atsižvelgiant atskirai į kiekvieną konkretų atvejį, kai paramą gaunanti valstybė gaus finansinę paramą, bus tikimasi adekvataus ir proporcingo privačiojo sektoriaus dalyvavimo. Tokio dalyvavimo pobūdis ir mastas bus nustatomas atskirai kiekvienu konkrečiu atveju ir priklausys nuo skolos tvarumo analizės rezultatų (atsižvelgiant į TVF praktiką⁶) ir nuo galimo poveikio euro zonos finansiniam stabilumui.

⁶ Remiantis TVF praktika, skola laikoma tvaria tais atvejais, kai manoma, kad skolininkas galės toliau aptarnauti savo skolas neatlikęs nerealistiškai didelės savo pajamų ir išlaidų korekcijos. Nuo tokios išvados priklauso galimybė gauti finansavimą ir atitinkamas jo mastas.

a) Jeigu, remiantis tvarumo analize, padaroma išvada, kad pagal makroekonominio koregavimo programą realiai galima atkurti valstybės skolos tvarumą, paramą gaunanti valstybė narė imsis iniciatyvų, kuriomis siekiama skatinti pagrindinius privačiojo sektoriaus investuotojus išlaikyti savo pozicijas (pavyzdžiui, „Vienos iniciatyvos“ požiūris). Komisija, TVF, ECB ir Europos bankininkystės institucija aktyviai dalyvaus tokių iniciatyvų įgyvendinimo stebėsenoje.

b) Jeigu, remiantis tvarumo analize, padaroma išvada, kad pagal makroekonominio koregavimo programą realiai negalima atkurti valstybės skolos tvarumo, paramą gaunančios valstybės narės bus pareikalauta sąžiningai ir aktyviai dalyvauti derybose su savo kreditoriais, siekiant užtikrinti tiesioginį jų dalyvavimą atkuriant skolos tvarumą. Finansinės paramos suteikimas priklausys nuo to, ar valstybė narė turi patikimą planą ir ar įrodė pakankamą įsipareigojimą užtikrinti adekvatų ir proporcingą privačiojo sektoriaus dalyvavimą. Pažanga įgyvendinant planą bus stebima pagal programą ir į ją bus atsižvelgta priimant sprendimą dėl išmokėjimų.

Derybose su kreditoriais paramą gaunanti valstybė narė laikysis šių principų:

- *Proporcingumas:* valstybė narė ieškos jos skolos tvarumo problemai proporcingų sprendimų.
- *Skaidrumas:* atitinkama valstybė narė pradės atvirą dialogą su kreditoriais ir su jais laiku keisis aktuali informacija.
- *Sąžiningumas:* valstybė narė konsultuosis su kreditoriais dėl visų numatomų valstybės skolos grąžinimo grafiko pakeitimų ar restruktūrizavimo atveju, siekdama sprendimų derybų būdu. Priemonės, kuriomis sumažinama grynoji esamoji skolos vertė, bus svarstomos tik tais atvejais, kai tikėtina, kad kiti variantai neduos laukiamų rezultatų.

- *Tarpvalstybinis koordinavimas*: nustatant su privačiojo sektoriaus dalyvavimu susijusias priemones bus deramai atsižvelgta į tai, ar egzistuoja išplitimo ir galimo šalutinio poveikio kitoms valstybėms narėms ir trečiosioms šalims rizika. Siekiant išsaugoti visos euro zonos finansinį stabilumą, atitinkama valstybė narė turės tinkamai informuoti apie priemones, kurių imasi.

2. Bendrų veiksmų sąlygos

Nuo 2013 m. liepos mėn. į visų naujų euro zonos vyriausybių vertybinių popierių, kurių mokėjimo terminas viršija vienerius metus, sutarčių sąlygas bus įtrauktos bendrų veiksmų sąlygos (BVS). Tokiomis BVS bus siekiama sudaryti palankesnes sąlygas, atsižvelgiant į privačiojo sektoriaus dalyvavimą, susitarti valstybės ir jos privačiojo sektoriaus kreditoriams. Tai, kad į obligacijų sutarčių sąlygas bus įtrauktos BVS, nereiškia su tomis obligacijomis susijusios didesnės įsipareigojimų neįvykdymo ar skolos restruktūrizavimo tikimybės. Atitinkamai BVS įtraukimas neturės įtakos valstybės garantuojamos skolos kreditoriaus statusui.

Pagrindiniai BVS ypatumai atitiks JAV ir JK rinkose paprastai taikomas sąlygas, kurios taikomos po G10 pateiktos ataskaitos dėl bendrų veiksmų sąlygų. BVS bus nustatytos taip, kad visoms euro zonos valstybėms narėms būtų užtikrintos vienodos sąlygos. Tai reiškia, kad visose euro zonos valstybėse narėse galios **identiškos ir standartizuotos sąlygos**, kurios bus suderintos valstybių narių išleistų vertybinių popierių sąlygose. Jų pagrindas **atitiks BVS, kurios yra įprastos Niujorko ir Anglijos teisėje**.

Tarp BVS bus **sutelkimo sąlyga**, pagal kurią didžioji dauguma obligacijų turėtojų daugkartinės obligacijų emisijos, kuriai taikoma tokia sąlyga ir bendrosios jurisdikcijos teisė, atveju turi galimybę įtraukti daugumos veiksmų sąlygą, jeigu restruktūrizavimui būtina kreditorių dauguma nebūtų pasiekta remiantis viena obligacijų emisija. Bus įdiegtas **tinkamo atstovavimo** reikalavimas. Sprendimams dėl svarbiausių klausimų, t. y. rezervo klausimų (pvz., pagrindinių mokėjimo sąlygų, obligacijų konversijos ar keitimosi obligacijomis), priimti reikės didesnės **daugumos** nei dėl su rezervu nesusijusių klausimų. Bus taikomi reikiamo **kvorumo** reikalavimai. Pakeitimai, dėl kurių bus susitarta atitinkama dauguma, bus privalomi visiems obligacijų turėtojams.

Siekiant užtikrinti tinkamą balsavimo procesą, bus taikoma atitinkama **balsavimo teisės atėmimo** sąlyga. Bus svarstomos atitinkamos sąlygos, padedančios užkirsti kelią trikdymiesiems teisiniams veiksams.

BVS bus standartizuotos, taip užtikrinant, kad jų teisinis poveikis būtų identiškas visose euro zonos valstybėse narėse ir teritorijose ir tokiu būdu visose euro zonos valstybėse narėse būtų garantuojamos vienodos sąlygos. Euro zonos valstybės narės patvirtins būtinas priemones BVS įteisinti.

Siekiant palaikyti senųjų obligacijų likvidumą ir suteikti pakankamai laiko euro zonos valstybėms narėms tvarkingai parengti visus pagrindinius išpirkimo terminus atitinkančias naujas obligacijas, euro zonos valstybėms narėms bus leidžiama pagal iš anksto nustatytas sąlygas ir po 2013 m. birželio mėn. toliau „naudotis“ neapmokėta skola be BVS. Dėl išsamių teisinių susitarimų dėl BVS įtraukimo į euro zonos vyriausybių vertybinių popierių sutarčių sąlygas bus sprendžiama atsižvelgiant į darbo, kurio turi imtis Ekonomikos ir finansų komiteto pakomitetis dėl ES valstybės garantuojamos skolos rinkų, tinkamai pasikonsultavęs su rinkos dalyviais ir kitais suinteresuotaisiais subjektais, rezultatus, ir jie bus galutinai nustatyti iki 2011 m. pabaigos.

3. ESM privilegijuotojo kreditoriaus statusas

Panašiai kaip TVF, ESM teiks finansinę paramą valstybei narei, kai jos įprastinės galimybės gauti finansavimą rinkoje bus susilpnėjusios. Atsižvelgdami į tai, valstybių ar vyriausybių vadovai nurodė, kad ESM naudosis privilegijuotojo kreditoriaus statusu panašiomis sąlygomis, kaip ir TVF, nors TVF privilegijuotojo kreditoriaus statusas bus pripažįstamas tvirtesniu už ESM.

Tai įsigalios nuo 2013 m. liepos 1 d., nepažeidžiant kitų susitarimų, numatytų pagal Europos finansinio stabilumo fondo mechanizmą ir Graikijai skirtą priemonę, sąlygų.

Perėjimo nuo EFSF prie ESM tvarka

Pagal pirminį planą EFSF veiks ir po 2013 m. birželio mėn. nepadengtoms obligacijoms administruoti. Jis veiks tol, kol valstybės narės bus visiškai atsiskaičiusios už suteiktą finansavimą, jis bus apmokėjęs savo įsipareigojimus pagal išduotas finansines priemones ir įvykdęs visas kompensavimo prievoles garantams. Neišmokėtos ir nefinansuotos egzistuojančių paskolų priemonių dalys turėtų būti pervestos į ESM (pvz., įmokų dalių, kurias reikėtų sumokėti tik įsigaliojus ESM, mokėjimas ir finansavimas). Konsoliduotas skolinimo iš EFSF ir ESM pajėgumas neviršija 500 mlrd. EUR sumos.

Siekiant užtikrinti sklandų perėjimą nuo EFSF prie ESM, EFSF vykdomajam vadovui bus pavestos praktinės pasirengimo įsteigti ESM užduotys. Jis reguliariai teiks pažangos ataskaitas Euro grupės darbo grupei.

Euro zonai nepriklausančių valstybių narių dalyvavimas

Euro zonai nepriklausančios valstybės narės gali dalyvauti ESM veikloje, susijusioje su finansinės paramos euro zonos valstybėms narėms operacijomis, *ad hoc* pagrindu. Jei euro zonai nepriklausančios valstybės narės dalyvaus tokiose operacijose, jos turės savo atstovų atitinkamuose ESM valdybų posėdžiuose, kuriuose bus priimami sprendimai dėl paramos suteikimo ir stebėsenos. Joms bus suteikta galimybė laiku susipažinti su visa atitinkama informacija ir su jomis bus konsultuojamasi. Euro zonos valstybės narės patvirtins lygiavertį ESM ir kitų valstybių narių, kurios kartu su ESM skolina dvišaliu pagrindu, kreditoriaus statusą.

Ginčų sprendimas

Kilus ginčui tarp euro zonos valstybės narės ir ESM dėl ESM steigimo sutarties aiškinimo ir taikymo, sprendimą ginče priima Valdytojų taryba. Jei valstybė narė užginčija priimtą sprendimą, ginčas perduodamas spręsti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui pagal SESV 273 straipsnį.

Kalbant apie ESM ir trečiųjų šalių santykį, taikytina reglamentuojanti teisė ir jurisdikcija bus nustatytos teisiniuose ir sutartiniuose dokumentuose, kurie po to galios tarp ESM ir tų trečiųjų šalių.

Priedas: Įnašo į ESM raktas, grindžiamas ECB apmokėtojo kapitalo raktu

Šalis	ISO	ESM raktas
Austrija	AT	2,783
Belgija	BE	3,477
Kipras	CY	0,196
Estija	EE	0,186
Suomija	FI	1,797
Prancūzija	FR	20,386
Vokietija	DE	27,146
Graikija	EL	2,817
Airija	IE	1,592
Italija	IT	17,914
Liuksemburgas	LU	0,250
Malta	MT	0,073
Nyderlandai	NL	5,717
Portugalija	PT	2,509
Slovakija	SK	0,824
Slovėnija	SI	0,428
Ispanija	ES	11,904
Iš viso	EA17	100,0

Pastabos: ESM raktas yra grindžiamas ECB apmokėtojo kapitalo įnašo raktu.

Valstybėms narėms, kurių BVP vienam gyventojui yra mažesnis nei 75 % ES vidurkio, bus nustatyta tam tikra laikina korekcija, kuri bus taikoma dvylika metų nuo jų įstojimo į euro zoną.

Ši laikina korekcija – tai trys ketvirtosios BNP ir ECB kapitalo dalių skirtumo (iš esmės tai 75 % BNP dalies ir 25 % ECB kapitalo dalies): $ESM\ dalis = ECB\ apmokėtojo\ kapitalo\ rakto\ dalis - 0,75 * (ECB\ apmokėtojo\ kapitalo\ rakto\ dalis - BNP\ dalis)$

Kompensacija dėl sumažinimo toms šalims paskirstoma visoms kitoms šalims pagal jų ECB apmokėtojo kapitalo rakto dalį.

BNP ir BVP vienam gyventojui 2010 m.

Šaltiniai: ECB, Ameco ir DG ECFIN skaičiavimai.